

BÖLÜM 28

Diğer Birincil Başağrıları I

28.a

Primer Saplanıcı Başağrısı

Elif KOCASOY ORHAN¹

TANIM VE KLİNİK

Daha önce kullanılan farklı isimleriyle kısa süresi, periyodisitesi ve şiddeti anlatılmaya çalışılan bu ağrı tipinde kendiliğinden ortaya çıkan, geçici ve lokalize başağrıları söz konusudur ve alatta organik bir neden yoktur. Bu nedenle “göz içinde iğne” sendromu, “oftalmodinia periodika”, “ice-pick” ağrıları gibi çeşitli isimlerle anılmıştır.

FİZYOPATOLOJİ

Patofizyolojisi net olarak aydınlatılmamakta birlikte klinik bulgular trigeminal sinir ekstabilesi ile ilgili olabileceğini düşündürmektedir. Ayrıca bu hastalarda dural sinüs stenozlarının görülebileceği akılda tutulmalıdır.

SINIFLAMA

Uluslararası başağrısı derneği, başağrısı sınıflama komitesinin 2018 yılında yayınladığı tanı kriterlerine göre;

A. B ve C kriterlerini dolduran, kendiliğinden ortaya çıkan, tek ya da seri olarak bıçak saplanır gibi olan başağrılarıdır

B. Her bıçak saplanması birkaç saniyeye kadar sürer*

Primer Saplanıcı Başağrısı Trigeminal sinirin birinci divizyonunda, çok kısa süreli, düzensiz ataklarla karakterizedir ve mutlaka sekonder nedenler dışlanmalıdır.

¹ Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, Nöroloji AD

Diğer bir tedavi seçeneği bir lökotrien antagoniisti olan "Montelucas"tır. Günde iki kez olmak üzere 10 mg. önerilebilir. Tek başına ya da doksisisiklin ile birlikte etkinliği bildirilmiştir. Yorgunluk, ateş, paresteziler, karaciğer enzim yüksekliği, tremor, uykusuzluk gibi yan etkileri hatırlanmalıdır. Antiepileptik ilaçlardan "Topiramet" (150 mg/gün) ve "Gabapentin" (1800-2700 mg/gün) tedavi seçenekleri arasında yer alabilir. Oral ya da intravenöz metilprednizolon, meksiletin ve botulinum toksin uygulamaları da tedavi seçenekleri arasında bildirilmektedir. Subanestetik dozda iv ketamin ile ağrı kontrolü sağlanan hastalar da bildirilmiştir. Girişimsel yöntemler içerisinde çeşitli sinir blokajları da bu hastalarda uygulanabilir.

Naratriptan ve prazosinin de yeni günlük ısrarcı başağrısı tedavisinde kullanılabileceğini bildiren çalışmalar bulunmaktadır. Yeni günlük ısrarcı başağrısının tedavisi genellikle tam olarak etkili olamamaktadır. Bu durum hastalar için ciddi bir yüke neden olmaktadır. Birçok başağrısında olduğu gibi tedavi hedefi başağrısı günlerinde en az %50 azalmanın sağlanabilmesidir.

KAYNAKLAR:

1. Headache Classification Committee of the International Headache Society (IHS) The International Classification of Headache Disorders, 3rd edition. Cephalalgia 2018;38:1-211. doi: 10.1177/0333102417738202.
2. Mitsikostas DD, Ashina M, Craven A, et al. European headache federation consensus on technical investigation for primary headache disorders. J Headache Pain 2015;17:5. doi: 10.1186/s10194-016-0596-y.
3. Cordenier A, De Hertogh W, De Keyser J, Versijpt J. Headache associated with cough: a review. J Headache Pain 2013;14:42. doi: 10.1186/1129-2377-14-42.
4. Sandoe CH, Kingston W. Exercise Headache: a Review. Curr Neurol Neurosci Rep 2018;18:28. doi: 10.1007/s11910-018-0840-8.
5. www.ichd-3.org/other-primary-headache-disorders/4-4-primary-thunderclap-headache/
6. Landtblom AM, Fridriksson S, Boivie J, Hillman J, Johansson G, Johansson L. Sudden onset headache :a prospective study of features, incidence and causes. Cephalalgia 2002;22:354-356.
7. Schwedt TJ. Thunderclap headache. Continuum (Minneapolis) 2015;21:1058-1071
8. Ducros A, Bousser M-G. Thunderclap headache. BMJ 2013;346:e8557.
9. Perry JJ, Stiel IG, Sivilotti ML, et al. Sensitivity of computed tomography performed within six hours of onset of headache for diagnosis of subarachnoid haemorrhage: prospective cohort study. BMJ 2011;343:d4277.
10. www.ichd-3.org/other-primary-headache-disorders/4-3-primary-headache-associated-with-sexual-activity/
11. Cutrer FM, Boes CJ: Cough, exertional, and sex headaches. Neurol Clin North Am 2004;22:133-149.
12. Valença MM, Valença PAA, Bordini CA, da Silva WF, Leite JP, Antunes-Rodrigues J et al. Cerebral vasospasm and headache during sexual intercourse and masturbatory orgasms. Headache 2004;44:244-248.
13. Frese A, Eikermann A, Frese K, Schwaag S, Husstedt IW, Evers S. Headache associated with sexual activity. Neurology 2003;61:796-800.
14. Frese A, Gantenbein A, Marziniak M, Husstedt IW, Goadsby PJ, Evers S. Triptans in orgasmic headache. Cephalalgia 2006;26:1458-1461.
15. Lee WJ, Ha YS, Park SC, Seo Y, Lee HS. Orgasmic headache treated with nimodipine. J Sex Med 2013;10:1893-1896.
16. Selekler M, Kutlu A, Dündar G. Orgasmic headache responsive to greater occipital nerve blockade. Headache 2009;49:130-131.
17. www.ichd-3.org/other-primary-headache-disorders/4-5-cold-stimulus-headache/
18. Jankelowitz SK, Zagami AS. Cold-stimulus headache. Cephalalgia 2001;21:1002.
19. Selekler HM, Erdogan MS, Budak F. Prevalence and clinical characteristics of an experimental model of 'ice-cream headache' in migraine and episodic tension-type headache patients. Cephalalgia 2004;24:293-297.
20. Selekler HM, Budak F. Idiopathic stabbing headache and experimental ice cream headache (short-lived headaches). Eur Neurol 2004;51:6-9.
21. www.ichd-3.org/other-primary-headache-disorders/4-6-external-pressure-headache/
22. Rahmani Z, Kochanek A, Astrup JJ, Poulsen JN, Gazerani P. Prevalence and pattern of helmet-induced headache among Danish military personnel. Scand J Pain 2017;16:183.

23. Krymchantowski A, Barbosa JS, Cvaigman M, Lorenzatto W, Silva MT. Helmet-related, external compression headache among police officers in Rio de Janeiro. *Med Gen Med* 2004;6:45.
24. Blau N. Ponytail headache: A pure extracranial headache. *Headache* 2004;44:411-413.
25. Evans RW. New Daily persistent headache. *Headache* 2012;52 Suppl 1:40-44. doi: 10.1111/j.1526-4610.2012.02135.x.
26. Hagler S, Ballaban-Gil K, Robbins MS. Primary stabbing headache in adults and pediatrics: a review. *Curr Pain Headache Rep* 2014;18:450.
27. Headache Classification Committee of the International Headache Society (IHS) The International Classification of Headache Disorders, 3rd edition. *Cephalalgia* 2018;38:1-211.
28. Holle D, Naegel S, Obermann M. Pathophysiology of hypnic headache. *Cephalalgia* 2014;34:806-812.
29. Holle D, Obermann M. Rare primary headaches. *Curr Opin Neurol* 2014;27:332.
30. Joshi SG, Mathew PG, Markley HG. New Daily persistent headache and potential new therapeutic agents. *Curr Neurol Neurosci Rep* 2014;14:425.
31. Liang JF, Wang SJ. Hypnic headache: a review of clinical features, therapeutic options and outcomes. *Cephalalgia* 2014;34:795-805.
32. Nierenburg H, Newman LC. Update on New Daily Persistent Headache. *Curr Treat Options Neurol* 2016;18:25.
33. Pareja JA, Sjaastad O. Primary stabbing headache. *Handb Clin Neurol* 2010;97:453-457.
34. Piovesan EJ, Teive HG, Kowacs PA, Silva LL, Werneck LC. Botulinum neurotoxin type-A for primary stabbing headache: an open study. *Arq Neuropsiquiatr* 2010;68(2):212-215.
35. Robbins MS, Evans RW. Primary and secondary stabbing headache. *Headache* 2015;55:565-570.
36. Rozen TD. New Daily persistent headache: an update. *Curr Pain Headache Rep* 2014;18:431.
37. Schwartz DP, Robbins MS, Grosberg BM. Nummular headache update. *Curr Pain Headache Rep* 2013;17:340.
38. Grosberg, B.M., Solomon, S. & Lipton, R.B. Nummular headache. *Current Science Inc* 2007;310-312.
39. Wei-Hsi Chen, Yi-Ting Chen, Chiu-Shen Lin, Tzu-Hui Li, Lian-Hui Lee, Chun-Jen Chen. A high prevalence of autoimmune indices and disorders in primary nummular headache, *Journal of the Neurological Sciences* 2012;320:127-130.
40. Zhang Y, Wang C, Chen Y, Wang R, Lian Y. Hypnic Headache with Dopaminergic Neuron Dysfunction: New Insight from a Rare Case. *Pain Med*. 2019;20:1639-1642.
41. Al Khalili Y, Chopra P. Hypnic Headache. 2021 Apr 14. In: *StatPearls* [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2021 Jan
42. Riddle EJ, Smith JH. New Daily Persistent Headache: a Diagnostic and Therapeutic Odyssey. *Curr Neurol Neurosci Rep*. 2019;19:21.